

розподілених постійних загальновиробничих витрат. Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати списуються з кредиту рахунка 91 «Загальновиробничі витрати» безпосередньо в дебет рахунка 903 «Собівартість реалізованих послуг».

Організація аналітичного обліку за рахунками 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» здійснюється за об'єктами витрат відповідно до прийнятої облікової політики підприємства. Рахунки класу 8 «Витрати за елементами» призначені для узагальнення інформації про витрати підприємства за елементами протягом звітного періоду. Їх використання доцільне в двох випадках:

– для підготовки фінансової інформації для складання звітності за формою № 2 «Звіт про фінансові результати (сукупний дохід)»;

– для ведення бухгалтерського обліку витрат малих підприємств, які, відповідно до Закону України від 16.07.99 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», мають дозвіл на ведення спрощеного обліку доходів і витрат.

Підводячи підсумки, варто зазначити, що під час організації бухгалтерського обліку туристичної діяльності слід враховувати:

- вид діяльності суб'єкта господарювання: фірма-туроператор чи фірма-турагент;
- що показником ефективності діяльності суб'єктів туристичної індустрії є кількість туристів, яким надано послуги;
- що процес виробництва послуги співпадає з моментом її споживання;
- що зміна якості туристичного продукту потребує чіткої організації обліку розрахунків за претензіями споживачів до якості послуг.

Список використаних джерел:

1. Грибова Л. Туризм: організація та облік / Л. Грибова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dtk.com.ua/show/1cid01916.html>. -6

2. Закон України «Про туризм» Закон від 15.09.1995 № 324/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95>. -9

3. Момонт Т.В. Особливості організації бухгалтерського обліку підприємствами туристичної сфери / Т.В. Момонт // Вісник Житомирського державного технологічного університету. - Сер.: Економічні науки. - 2014. - №1(67). - С.34-40.

УДК 657

В.М. ГОЛОВАЧКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,

О.Є. ЗАЯЦЬ

студентка спеціальності «Облік і оподаткування»,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інноваційна спрямованість розвитку будь-якої галузі передбачає не лише створення умов для розвитку безперервного процесу пошуку і практичної реалізації нових науково-технічних, технологічних і організаційно-економічних рішень у межах діяльності підприємства, а й формування прозорих механізмів залучення інвестицій у галузь, що забезпечать фінансування модернізації та реконструкції, які проводяться.

В умовах конкурентного середовища інноваційна діяльність суб'єктів господарювання є важливим інструментом укріплення і розширення їх позицій на ринку [1, с.449].

Для ефективного використання інноваційних механізмів українським підприємствам необхідно розробити та впровадити науково обґрунтовану систему обліку й аналізу витрат, доходів і результатів інноваційної діяльності. Окрім того розробка даної системи обліку витрат на інноваційні заходи підприємства є актуальною в умовах наближення до положень міжнародних стандартів фінансової звітності [3, с.433-434].

Аналіз останніх досліджень та публікацій: Питання організації управлінського обліку й аналізу інноваційної діяльності підприємств досліджували такі вчені як Р.Адамс, Е.Крилова, М.Авилкіна, О.Кантаєва та ін. Разом з тим подібні дослідження не мають комплексного характеру. Залишаються проблеми створення обліково-аналітичної моделі інноваційної діяльності. Так, наприклад, Е.А.Уткін досліджує проблеми інноваційного розвитку підприємства, але лише з позицій менеджменту. Він розглядає різні стратегії управління інноваціями, організацію інноваційного процесу, фактори, які сприяють розвитку інновацій. Автор виділяє реінжиніринг, як перспективний напрямок інновацій. [2, с.146-188]

На сьогодні в економічній літературі та практиці роботи науково – дослідних установ всі витрати на підготовку та освоєння нової продукції класифікують за характером виконуваних робіт і поділяють на дві групи:

- витрати з розробки технічної й технологічної документації
- витрати, пов'язані з виконанням виробничих робіт.

Процес розробки, як правило, складається з декількох етапів (проектування нового виробу, складання конструкторської документації, випробування та коригування виробу, виготовлення установчої партії, серійне виготовлення). Витрати на розробки згідно П(С)БО 8 обліковують на рахунках 154, 12, 941, 231. Метод обліку витрат, в основному, позаомовний. Фактичну собівартість виробів розраховують на основі нормативної собівартості з урахуванням норм та змін і відхилень від них. Перевагою традиційної методики обліку інноваційних витрат є те, що вони згруповані за місцями й етапами виникнення. Це сприяє більш чіткій локалізації та організації контролю за рівнем витрат.

Як правило, витрати на створення інноваційного продукту відносять на інші витрати операційної діяльності в періоді їх здійснення, витрати на науково-технічні розробки підприємства ідентифікують у складі нематеріальних активів і відносять на первісну вартість цих активів. У протилежному випадку, якщо підприємство не ідентифікує ці витрати – вони відносяться до поточних витрат [3, с.435-436].

У практиці бухгалтерського обліку витрати, пов'язані з інноваційною діяльністю, спочатку відображають на рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів». Після завершення проекту в разі позитивного результату нагромаджені витрати інноваційного характеру списують на рахунок 15 «Капітальні інвестиції», у разі ж негативного результату – на рахунок 941 «Витрати на дослідження і розробки». За іншим підходом до обліку витрат інноваційної діяльності витрати на дослідження та частина витрат на розробки списуються на витрати періоду, решта витрат на розроблення капіталізується. Внаслідок цього маємо перелік бухгалтерських рахунків, на яких відображаються витрати інноваційної діяльності, що не дає змоги систематизувати їх та отримати чітку інформаційну базу для аналізу ефективності інноваційних проектів[1, с.453].

Отже проаналізувавши попередньо викладений матеріал, можна зробити висновок що на сучасному етапі інноваційна діяльність стала невід'ємною складовою будь-якого економічного процесу, а одним із найбільших недоліків сучасного обліку витрат інновацій є те, що не існує єдиної системи облікових реєстрів і бухгалтерських рахунків для відображення витрат і результатів інноваційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Ющак Ж.М. *Особливості обліку витрат інноваційної діяльності* / Ж. М. Ющак // *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу. Сер. :Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. -2014. – Вип.3(30). – С.449-457.*
2. Уткин Э.А. *Курс менеджмента: Учебник для вузов. – М.: Зерцало, 2001. – 448с.*
3. Яламова Є. С. *Особливості обліку інноваційних витрат* / Є. С. Яламова // *Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки. – 2010. – № 2. – С. 432–439.*

УДК 658.152

С.В. КОВАЛЬ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон, Україна

ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ЇХ ОПТИМІЗАЦІЇ

Облік та аналіз витрат на виробництво й реалізацію продукції являє собою об'єктивно необхідний елемент управління діяльністю підприємств. На це вказується у працях Л. Коваленко [2], М. Корінько [1], Т. Котенко, Г. Тітаренко [1], Л. Ремньова [2]. Узагальнюючи та опрацьовуючи облікову інформацію про досягнуті результати, економічний аналіз науково обґрунтовує управлінські рішення, виступаючи при цьому сполучною ланкою між обліком і прийняттям рішень. Перший етап його здійснення є підготовчим.

На даному етапі визначаються мета, завдання й об'єкти аналізу, обґрунтовуються вимоги до обліково-інформаційного забезпечення, здійснюється вибір методів і моделі аналізу. Другий етап – аналітично-розрахунковий. На даному етапі обґрунтовуються система оцінювальних показників, методи їх розрахунку, здійснюється безпосередній розрахунок показників, групування і зіставлення витрат за вибраними класифікаційними ознаками.

Важливими умовами аналітично-розрахункового етапу аналізу слід вважати забезпечення вимог до зіставності показників, що аналізуються в часі, методах розрахунку з тим, щоб була можливість перевірити достовірність і надійність результатів розрахунку [3, с. 205]. З цих позицій необхідно, щоб показники, які аналізуються, носили наскрізний характер, аналізувались і розраховувались за ідентичний період часу на єдиній методологічній основі. Третій етап знаменує порівняльний аналіз розрахункових показників за моделлю: «результати – витрати виробництва». Необхідність цього етапу аналізу викликана специфікою функцій витрат в забезпеченні ефективності виробництва.

Аналізувати процеси зниження витрат виробництва і оцінювати ефективність їх здійснення доцільно на основі використання моделі: «результати – витрати». При цьому доцільно оцінювати динаміку витрат виробництва і порівнювати її зі змінами результатів виробництва [4, с. 5]. Висновки цього етапу аналізу формують вихідну інформацію для прийняття управлінських рішень у сфері управління витратами і ефективністю роботи підприємства.

Четвертий етап – це аналіз структури витрат виробництва. На основі розрахунків питомої ваги найбільш вагомих видів витрат в їх загальній величині можна дослідити за певний період часу зміни, що відбулись у виробництві в процесі ринкових змін: як вплинула лібералізація цін на сировину, матеріали, енергетичні ресурси на загальну величину витрат виробництва; як змінилась оплата праці основних працівників у складі загальної величини витрат тощо.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>